

slutter Indremissionen, Højkirken og andre sig sammen for at faa dette Flertal og faa en Biskop, som ikke ser med Velvillie paa de Mindretal, som har været mod hans Valg.

Det er at gaa lige den modsatte Vej af, hvad Venstres Program fra 1872 tilsigtede, nemlig at bane Vej for og ved Lov at fremme Friheden indenfor Folkekirken. Dette vil yderligere give Anledning til, at dogmatiske Lærestridigheder faar en Plads, de slet ikke burde indtage, dogmatiske Lærestridigheder om Ting, der for Eftertiden vil ses som Bagateller. De kender de dogmatiske Lærestridigheder fra Kirkehistorien, da Homousianere og Homoiusianere sloges i Aarhundreder igennem — der var kun et „i“, kun et Bogstav imellem dem, men det affødte dog de mest fanatiske Kampe mellem dem indbyrdes. Jo mindre vigtigt et Spørgsmaal er, des mere synes Folk at være oplagt til at slaas om det. Vi vil kun puste til den Bevægelse i en Tid, hvor jeg tror det slet ikke er det, som vil være Kirkens Fremtid, hvis den har en Fremtid. Jeg tror, disse dogmatiske Lærestridigheder kan kunstigt holdes vedlige, og det vil man i høj Grad gøre ved denne Bispevalglov. Men det er slet ikke det, Tiden trænger til og tørster efter. Det er helt andre Ting. Det er ikke dogmatiske Lærestridigheder, men noget ganske andet, og der vil komme en Tid, da der vil blive sagt med Myndighed til de Folk, der nu gaar op i disse dogmatiske Lærestridigheder og mener, at Kirkens Ve og Vel afhænger af, om Trosbekendelsen skal opfattes paa den ene eller den anden Maade, og at Menneskets Salighedsvilkaar er athængige deraf, at de er Hyklere og Øjenskalke — det er ikke mine Ord, de Herrer ved, hvor de findes — fordi de afsier Myggen og sluger Kamelen. De fanatiserer sig selv op og søger at tilrive sig Magten for at afsie nogle dogmatiske Læremyg og finder sig ganske roligt i, at hele Kirken lukker sine Øjne for de sociale Nødstilstande, lukker Øjnene for, at den rige udbytter, udplyndrer den fattige, for, at Nationerne griber til Kanoner, Luftskibe og giftige Gasarter for at afgøre deres Stridigheder i Stedet for at afgøre dem i Overensstemmelse med Evangeliets Aand. Der var noget at tage fat paa! De afsier Myggen, men de sluger Kamelen, de gør intet som helst Forsøg paa at føre Kristendommens religiøse og etiske Tanker ud i Livet, hverken i det enkelte Menneskeliv eller i Folkelivet, i Samfundet, de bekæmper tværtimod alle de Retninger og de Bevægelser, som er optaget deraf.

Jeg tror, der vil komme en fjerde Retning indenfor Kirken, for hvem netop dette sociale Spørgsmaal og dets Løsning, Gennemførelsen i Livet af Kristendommens etiske Tanker, vil blive det afgørende, og saa vil alle disse dogmatiske Lærestridigheder forsvinde som noget, der hører Fortiden til, som Dug for Solen, som Skygger, man slet ikke bryder sig om, hvor Solen straalere klart paa Himlen. Vi vil kun forsinke den Udvikling ved ligesom kunstigt at puste Liv i dogmatiske Lærestridigheder, og det gør vi, hvis vi gennemfører dette Lovforslag. Klerikalisme er ikke at forlange Kirken fri og selvstændig, det ønsker ogsaa vi Socialdemokrater at Kirken skal være, og naar der nu synes at foreligge et Ønske fra Kirken om at faa sin fulde Selvstændighed, fuld Frihed, siger vi fra vor Side selvfølgelig: Vi ønsker intet hellere. Da der kom et saadant Ønske frem fra ret vide kirkelige Kredse i 1916, var Socialdemokratiet det Parti, som de paagældende straks mødte fuld Forstaaelse hos, og det eneste Parti, de mødte fuld Forstaaelse hos. Lyder der fra Kirkens Side Krav og Ønske om fuld Frihed og fuld Selvstændighed, er der intet Parti, som hurtigere, mere liberalt og mere kulant vil imødekomme det Krav, end netop det danske Socialdemokrati. Men vi siger til de Herrer: Saa maa de ogsaa tage Konsekvensen deraf. Vil man have Kirken gjort selvstændig, uafhængig af Statsmagten — nuvel, fra vor Side er der intet i Vejen derfor, tværtimod, det er Gennemførelsen af vort Program, men saa kan de ikke samtidig beholde Magten i Staten eller over Staten, eet af to. Naar de vil have deres fulde Frihed og Selvstændighed, naar de vil være uafhængige af Statsmagten, maa de samtidig give Afkald paa at have Magt over Statsmagten og Skolen, og hvad dermed følger, saa maa Stat og Kirke skilles, de kan ikke faa baade i Pose og i Sæk, de kan ikke vente at faa baade Frihed og Selvstændighed og Selvstyre indenfor Folkekirken, naar de samtidig gennem Kirkeministeriet og gennem Forbindelsen mellem Kirke og Stat og Skole vil øve en direkte Indflydelse paa Statens og Skolens Anliggender. Vil de have Frihed og Selvstændighed, Uafhængighed af Statsmagten, nuvel, vi er rede til at give dem det, hvad Øjeblik det skal være; men Betingelsen maa være, at de samtidig giver Afkald paa den anden Magt over eller i Staten, som de nu har. Det vil føre til Ærlighed og Redelighed; jeg tror ogsaa, det vil føre til, at Fanatismen, den fanatiske Kamp om disse Lærestridigheder,